

Bliv dit barns bedste vejleder

Stil de **rigtige** spørgsmål når du snakker uddannelse med dit barn

Kære forældre

Du modtager dette hæfte, fordi vi gerne vil støtte dig i at blive dit barns bedste vejleder. Ungdomsuddannelserne rummer en verden af muligheder og nye kommer hele tiden til. Og det er gode muligheder alle sammen - uanset om dit barn vælger en erhvervsfaglig eller gymnasial ungdomsuddannelse.

Vores fælles opgave er at lære de unge mennesker at møde mulighederne med mod og nysgerrighed - og forældre spiller en helt afgørende rolle.

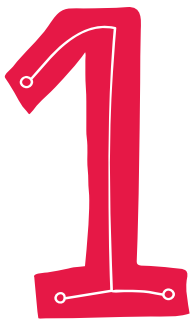
Dét, at træffe gode valg, er noget, mennesker skal

lære på lige fod med at lære at læse, skrive og regne. Det gælder også dit barn. Men hvordan støtter du dit barn i at træffe et uddannelsesvalg i en tid, hvor alt er under forandring? Der er ingen facitliste, men der er mange gode erfaringer og anbefalinger fra vejledere og forskere. Vi har samlet otte af de bedste her. Og forhåbentlig kan de inspirere dig til at tale om uddannelse med dit barn på en ny måde.

På hjemmesiden Ditbarnsfremtid.dk kan du se film og læse om ungdomsuddannelser, du måske ikke kender til.

Vi håber, I bliver glade for materialet.

Det er helt normalt at være usikker – og bange for at vælge forkert

Det kan være svært for unge i dag at vælge uddannelse. De bliver usikre, fordi det er vanskeligt at gennemskue, hvad der vil være det rigtige for dem. Mange af de unge tror, at deres kammerater har fuldstændig styr på det. Men det har de ikke - de er lige så usikre. Det perfekte liv med tjek på det hele er en myte. Derfor er det vigtigt, at du taler med dit barn om den usikkerhed, som mange unge føler, og at det er helt normalt. Det tager presset af dit barns skuldre.

Det kan du gøre

Afdramatiser uddannelsesvalget ved at fortælle, at der ikke er fælder eller blindgyder i uddannelses-systemet. Valget af ungdomsuddannelse er ikke et 'valg for livet', men 'bare' et af mange livsvalg. Alle ungdomsuddannelser er gode og åbner døre til videreuddannelse og spændende karriereveje. Et arbejdsliv tager mange drejninger, og det kommer dit barns liv også til.

- * Tal om usikkerhed som noget, der er helt normalt og helt okay.
- * Brug fortællinger fra dit eget liv og fra venner og netværk om din og deres snoede vej fra folkeskole til der, hvor I er i dag.
- * Hent inspiration hos nogle af de mennesker, som er passionerede omkring deres arbejde og stolte over det, de laver – få dem til at fortælle om, hvordan de er kommet dertil.

2

Hvordan får jeg gang i snakken om uddannelse?

Det kan være lidt af en øvelse at få en teenager til at tale om uddannelse i mere end to minutter med sine forældre. Derfor er det vigtigt, at du stiller åbne spørgsmål, som gør dit barn nysgerrigt og ikke begrænser samtalen til et ja, nej eller ved ikke.

Tag gerne flere små samtaler over en periode og ikke bare en enkelt dag. Det bedste tidspunkt er ikke nødvendigvis søndag eftermiddag, hvor du har linet alt op til den perfekte samtale. Det kan lige så godt være, mens I kører bil – eller i andre

hverdagssituationer hvor der pludselig opstår et naturligt rum for det.

Det kan du gøre

Bed dit barn om at fortælle om tre situationer fra et besøg på en virksomhed eller uddannelsesinstitution. Stil åbne spørgsmål - ikke bare om det var sjovt eller kedeligt, eller om det var noget for ham eller hende, for så begrænser du svaret til et ja eller nej. Når dit barn kommer hjem fra praktik eller et uddannelsesbesøg, så vær interesseret og se hvad der sker, når du stiller spørgsmål som disse her:

- * Hvad oplevede du i din praktik eller på uddannelsesinstitutionen eller i virksomheden?
- * Var der noget, som gjorde et særligt indtryk på dig?
- * Var der noget, du blev overrasket over, som du ikke vidste noget om i forvejen?
- * Fik du lyst til at vide mere – eller var der noget, som gjorde dig nysgerrig?

3

Hjælp dit barn med at blive klogere på sig selv

Mange unge ved ikke, hvad de vil være, når de er 15 eller 16 år. Og det er okay. Nogle har brug for at prøve sig frem og er nødt til at se, mærke og opleve, før de ved, om de passer ind - og om en bestemt uddannelse er noget for dem. Det kan de finde ud af ved fx at tage i praktik i en virksomhed eller deltage i et brobygningsforløb, hvor de afprøver en ungdomsuddannelse i en kortere periode. Her får mange unge øjnene op for nye muligheder, og at de er gode til noget. Forældre kan hjælpe deres børn med at blive klogere på sig selv ved at sætte ord på det, de tænker over - på deres interesser, styrker og drømme.

Det kan du gøre

Find ud af, om dit barn er passioneret omkring noget bestemt. Et uddannelsesvalg træffes bl.a. ud fra ens styrker og interesser. Derfor er det en god idé at undersøge, hvad dit barn er god til og interesserer sig for – ikke kun de fag, dit barn har i skolen, men også fritidsinteresser.

- * Find ud af, om der er særlige aktiviteter eller ting, som gør dit barn glad.
- * Tal om, hvilke situationer dit barn trives godt i. Hvad er det, der gør det? Det kan være i skolen, men det kan også være i fritiden, sammen med venner, til sport eller et helt andet sted.
- * Vær opmærksom på, hvilke styrker der er i spil, når dit barn trives og har en oplevelse af, at tingene kører.
- * Tag udgangspunkt i noget, dit barn elsker at beskæftige sig med. Så er der større chance for, at dit barn vil bruge energi på at undersøge, om det også kan pege i retning af en uddannelse.

Sådan hjælper du dit barn med at reflektere over uddannelser

Det er nemt at lade sig påvirke af andres meninger og fordomme om uddannelser. Men formodninger og myter skal ikke styre valget. Tag en snak om, hvor vennerne skal hen, og hvad det betyder, at de måske skal noget forskelligt. Selvom det kan virke trygt at vælge det samme som kammeraterne, skal man også have lyst til den uddannelse, man starter på.

Det kan du gøre

Unge har brug for tid. Tid til at reflektere. Og tid til at prøve sig selv af. Her har du en vigtig rolle, fordi du kan støtte dit barn i at få prøvet flere interesser af.

- * Mod "smitter", så vis dit barn, at du tror på ham/hende. Det giver dit barn mod på at vove sig ud og frem.
- * Det kræver fx mod at møde op i en praktik eller besøge en uddannelsesinstitution. Snak med dit barn om det og undersøg, om hun/han kan følges med nogen, der også gerne vil lære netop de steder
- * Henvend jer til klasselæreren eller vejlederen og spørg, om det er muligt at tage i praktik mere end én gang på et år. Dit barn skal sandsynligvis selv stå for at finde praktikpladsen, men det er en unik mulighed for at blive mere afklaret og klogere på sig selv.

Når det er svært at udtrykke fremtidsdrømme

Der er unge, som ikke har overskud til at tale om uddannelse eller fremtid. Det kan fx være fordi, de har fået mange nederlag i skolen og føler, at de ikke kan blive til noget. Har dit barn det sådan, er det vigtigt, at du støtter dit barn i at tro på, at hun/han er god nok. At der også er brug for ham eller hende.

Det kan være, at dit barn skal ud og prøve nogle muligheder af, fx ved at tage i praktik eller afprøve en ungdomsuddannelse i en kortere periode i et brobygningsforløb. Mange

børn og unge oplever at få en helt ny identitet og stolthed, når de starter på et arbejde eller en uddannelse. Mennesker vokser af succesoplevelser, og alle har brug for at opleve succes. Når de pludselig klarer opgaver og får ros for deres indsats, giver det mod på mere.

Det kan du gøre

- * Fortæl dit barn, at der også er brug for ham eller hende - og at du gerne vil hjælpe lidt på vej.
- * Spørg ind til, hvad dit barn godt kunne tænke sig at arbejde med, hvis alt var muligt. På den måde kan du være med til at indgyde mod og skabe rum til nye refleksioner.
- * Vis, at du står ved dit barns side - det giver mod på at turde handle.
- * Støt dit barn i at komme i praktik eller brobygning, hvor han/hun kommer ud og lærer noget og mærker, at der er muligheder - og at de magter det. Skub gerne lidt på for at dit barn får prøvet sig selv af, inden valget om uddannelse skal træffes.

Lad dit barn udtrykke store drømme

Noget, som kan sætte nye tanker og refleksioner i gang, er tanken om at være med til at skabe en bedre verden. Mange unge vil gerne gøre en forskel for andre og bidrage til noget større, selvom de måske siger, at de bare vil være rige eller lave så lidt som muligt.

Det kan starte i det helt nære, men det kan også handle om, hvordan de kan være med til at rykke verden i en mere grøn og bæredygtig retning.

Det kan du gøre

Besøg flere ungdomsuddannelser – også selvom du måske tænker, at en erhvervsuddannelse ikke er det, dit barn vil vælge. Det er vigtigt, at vi ikke bare spørger, om gymnasiet eller en erhvervsuddannelse er noget for vores barn, for så får vi ikke et reflekteret svar.

- * Pust til passion og begejstring ved at spørge ind til, hvad der ville være drømmejobbet, hvis alt var muligt.
- * Spørg, om dit barn har tænkt på, hvordan hun eller han kan være med til at skabe en bedre verden eller gøre en forskel for andre.
- * Fortæl dit barn, at det ikke kun handler om en eller anden titel, men at du gerne vil høre, hvad han/hun gerne vil udrette. Og lad dig ikke slå ud, hvis dit barn ikke gider tale med dig eller svarer, at hun/han bare vil være kendt eller rig. Dine spørgsmål skal nok sætte nogle tanker i gang, og så kan det være, du skal gentage spørgsmålet en anden dag og får et mere nuanceret svar.

Besøg flere uddannelser med dit barn

Der er sket rigtig meget med ungdomsuddannelserne de sidste 20 år. Tag ud og besøg forskellige ungdomsuddannelser med dit barn - det giver jer inspiration og noget at tale om. Udeluk ikke muligheder på forhånd ved kun at besøge enten erhvervsskolen eller gymnasiet.

For hvad nu, hvis dit barn går glip af andre og måske mere spændende uddannelsesveje, som I bare ikke kender til?

Det kan du gøre

Unge har brug for tid. Tid til at reflektere. Og tid til at prøve sig selv af. Her har du en vigtig rolle, fordi du kan støtte dit barn i at få prøvet flere interesser af.

- * Start med at finde ud af, hvilke ungdomsuddannelser dit barn kender til og er mest/mindst motiveret for at besøge - og hvorfor.
- * Kig på hvor mange forskellige uddannelser der er, og hvad de hver især kan bruges til. Udnyt de mange muligheder for at gå på opdagelse og for at lære.
- * Hold øje med de større uddannelsesevents og åbent hus-arrangementer - eller lav selv en aftale med et par skoler. I kan også besøge et af erhvervsskolernes skolehjem eller elevhoteller.
- * Vær åben og nysgerrig, og udeluk ikke uddannelser på forhånd.

8

Udforsk erhvervsuddannelserne – måske er det en blind vinkel?

Som forælder kan du måske være nervøs for, at der ikke er nok muligheder for at læse videre med en erhvervsuddannelse. Eller om der er en læreplads til dit barn.

Faktum er, at langt de fleste unge får en læreplads, fordi virksomhederne konstant er på jagt efter elever og lærlinge. Det er efterhånden kun få fag, hvor muligheden for en praktikplads er begrænset. Og både EUD og EUX giver adgang til et stort antal videregående uddannelser. De erhvervsuddannede får også en meget vigtig rolle i den grønne omstilling, da de skal bygge bæredygtige byer, arbejde i en bæredygtig industri og sundhedssektor, udvikle og sælge miljøvenlige løsninger og varer - og lave bæredygtig mad og kager mv.

Uanset hvor dit barn vælger at starte sin

uddannelse, er det kun første skridt ind på et arbejdsmarked i forandring, hvor der er brug for mange forskellige kompetencer, som man også kan opnå med efter- og videreuddannelse.

Det kan du gøre

- * Dit barn skal selv gøre en indsats for at finde en praktikplads, men erhvervsskolerne har et stort virksomhedsnetværk og hjælper gerne virksomheder og elever med at få kontakt til hinanden.
- * Drømmer dit barn om at tage i praktik eller arbejde i udlandet, så fortæl, at det er muligt at tage en del af erhvervsuddannelsen i et andet land - enten ved at tage i praktik, eller ved at tage noget af uddannelsen i udlandet via PIU-ordningen.
- * Besøg flere erhvervsskoler og kig evt. forbi et skolehjem eller elevhotel, hvis dit barn er interesseret i at tage en erhvervsuddannelse, men bor langt væk fra skolen. Læs mere om skolehjem og elevhoteller på ditbarnsfremtid.dk eller ug.dk

DITBARN SFREMTID
ditbarnsfremtid.dk

